

De Waddeneilanden

Een kort of lang verblijf op een van de Nederlandse Waddeneilanden betekent voor veel mensen heerlijk ontspannen. Er helemaal uit en toch in eigen land. Op de eilanden is het licht anders, het ruikt er anders, het tempo is anders. Dagblad van het Noorden reist de komende weken van eiland naar eiland. Om te kijken wat je er kunt doen en zien, wat voor bijzonderheden er over elk eiland te vertellen zijn en om uit te zoeken waar de eilanders trots op zijn. Volgende week beginnen we op Texel. *Noordzee*

Weetje
Met plaatsing op de Werelderfgoedlijst van UNESCO is de Waddenzee in 2009 erkend als uniek natuurgebied op de wereld.

Schiermonnikoog

Ameland

Terschelling

Eilandhoppen

Tussen de eilanden varen in de lente en de zomer 'hopboten' (tussen Vlieland en Terschelling zelfs het hele jaar). Voor de websites van de rederijen van deze hopboten: wadden.nl

Weetje

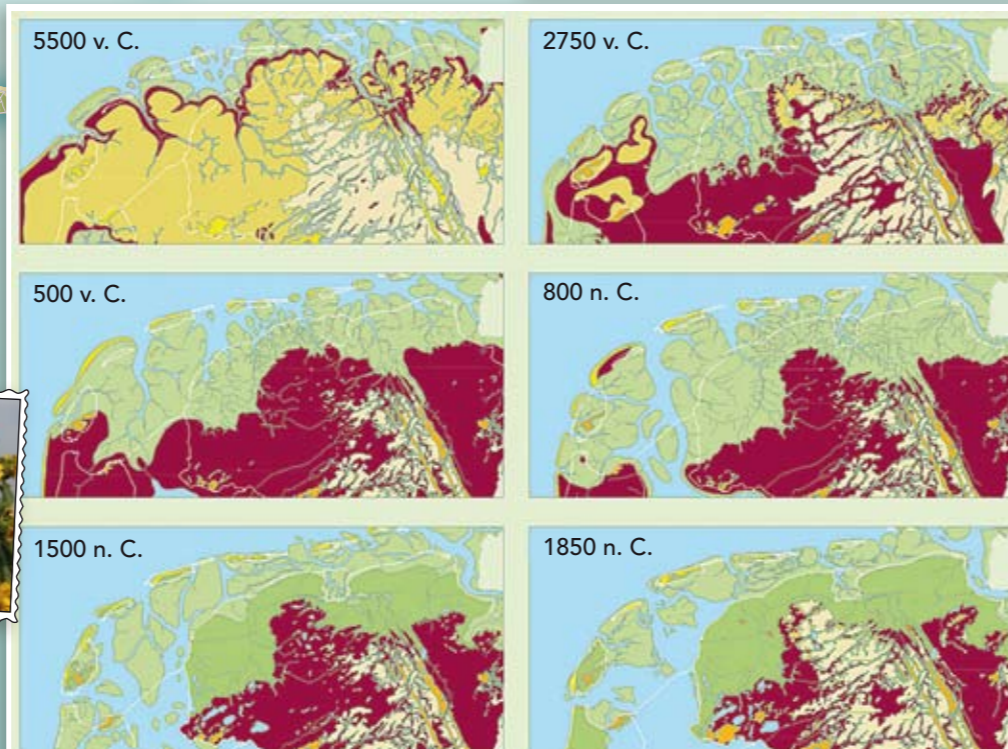
Vadam (wad) zou het oudst bekende Nederlandse woord zijn. De Romeinse geschiedschrijver Tacitus gebruikte het in 107 echter niet om de Waddenzee aan te duiden, maar de huidige Gelderse plaats Wadenhoijen.

Vlieland

Wadden-zee

Texel

Witte lijnen: huidige vorm
 ■ strandwallen
 ■ veen
 ■ water
 ■ duinvalleien (met veen)
 ■ pleistoceen zand, < 16-0 m. NAP
 ■ duinen, strand
 ■ getijdengebied
 ■ door landijs gemodelleerd landschap
 Kaart: © waddenacademie.knaw.nl

Cijfers

	Texel	Vlieland	Terschelling	Ameland	Schiermonnikoog
Lengte (km)	23,7	12	30	28	18
Breedte (km)	9,6	2	3,5	2,5	3
Landoppervlakte (km ²)	162,54	36,16	87,11	59,18	40,79
Wateroppervlakte (ha)	42.500	27.994	58.465	21.543	15.125
Fietspaden (km)	135	26	70	100	30
Aantal bezoekers (2003)	922.000	140.000	500.000	554.000	300.000
Strandlengte (km)	28	12	20	27	18

Info

wadden.nl
 waddenzee.nl
 waddenzeewereldergoed.nl
 waddensea-worldheritage.org
 waddenzeeschool.nl
 waddenacademie.knaw.nl
 Websites over de wadden verzameld:
 waddenweb.nl

Plan om de Waddenzee in te polderen (1876)

Geschiedenis

- **11.000 jaar geleden:** einde ijstijd; ijs smelt, de zeespiegel stijgt.
- **9300 jaar geleden:** landbrug van Texel naar Engeland.
- **7700 jaar geleden:** zee 8 meter lager dan nu.
- **6200 jaar geleden:** zeespiegel stijgt; land kleiner, Waddenzee groter.

PREHISTORIE

- **5000 jaar geleden:** westelijke Waddenzee is groot veengebied.
- **3250 jaar geleden:** grote doorbraken in waddenkust o.a. bij de Lauwers/Dollard.
- **2300 jaar geleden:** het Vlie, latere verbinding tussen Noordzee en Zuiderzee, ontstaat. Veengebieden worden wadden. Boerderijen op terpen, vee op de kwelders.

- **2050 jaar geleden:** zeespiegel 1 meter onder huidige peil. Romein Plinius beschrijft waddengebied (Frisia) en de terpbewoners, Frisii.
- **400:** Eind Romeinse Tijd: Friezen trekken weg. *Weinig bekend over tussenliggende tijd.*
- **1170:** november; grote stormvloed. Hierna ontstaat geleidelijk het Marsdiep, worden

Texel en Wieringen van elkaar gescheiden en ontstaat de zoute Zuiderzee. Tot in de 20e eeuw zou de verdeling van land en zee in noordwestelijk Nederland ongeveer zo blijven als na deze storm.

- **1219:** Marcellusvloed. Duizenden doden. Waddenzee bereikt grootste omvang. Waddenland-schap bevolkt door van oorsprong

Noord-Germaanse Angelen, de voorvaders van de huidige Friezen. Aanleg dijken onder leiding van kloosterordes

- 1287: de Watersnood, ook St. Hubertusvloed genoemd, maakt van Vlieland, Terschelling, Ameland en Schiermonnikoog een eiland.
- 1362: Hollands-Friese oorlogen, ook in waddengebied.

- **1424:** Elisabethsvloed; grote gebieden langs de Friese kust onder water. Dollard breidt zich verder uit.
- **1446-1477:** veel stormvloeden. Breidere zeegaten tussen de eilanden.
- **1493-1525:** vrijwel jaarlijks stormvloeden. Rond 1500 is de hele kustlijn daardoor aangetast. Daarna is de techniek van de dijkbouw zover verbeterd dat grote

delen land teruggevoerd worden

- **1530, 1532, 1533:** minder stormvloeden.
- 1570: 1 november; enorme stormvloed; kusten tot ver in het binnenland onder water. 20.000 mensen en enorme hoeveelheden vee komen om. Voor het eerst laten overheidsinstanties vooraf waarschuwingen uitgaan en verschijnen na afloop rapporten.

- **1686:** november; grote schade in Groningen door stormvloed. 1900 mensen en 10.000 stuks vee verdrinken.
- **1717:** kerstnacht; in Groningen en Friesland verdrinken 2500 mensen. Grote delen van de dijken vernield.
- **1825:** schade door stormvloed.
- **1932:** aanleg Afsluitdijk tussen Noord-Holland en Friesland. Zuiderzee

opgedeeld in Waddenzee en IJsselmeer.

- **1953:** 'de watersnoodramp'. Schade op de wadden is groot. Regering neemt Deltaplan aan: alle dijken moeten veel hoger. Plan om delen van de Waddenzee in te polderen.
- **Jaren '60 en '70:** natuurbeschermers protesteren tegen het verdwijnen van de Waddenzee door de

bedijkingsplannen. De plannen voor indijking gaan niet door.

- **1965:** Oprichting Waddenvereniging.
- **1973, 1976, 1981 en 1994:** waterstanden hoger dan ooit, maar weinig schade omdat de kustverdediging na de ramp van 1953 op orde is gebracht.